

Nr 483.

Av fröken **Andersson m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 332, angående statsbidrag till social hemhjälpverksamhet.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 332 angående statsbidrag till social hemhjälpverksamhet har departementschefen givit sin anslutning till befolkningsutredningens förslag om att den statliga tillsynen över denna verksamhet uppdrages åt socialstyrelsen. Denna skall till sitt förfogande få dels en hemhjälpkonsulent och dels ett *rådgivande organ*, sammansatt på sätt utredningen närmare angivit.

Befolkningsutredningen har emelertid för sin del föreslagit, att denna rådgivande nämnd skall omfatta representanter för centralnämnden för Sveriges hemsysterskolor, svenska röda korset, experter inom den husliga undervisningens och sjukvårdens område samt husmödrarnas samarbetskommitté. Frånsett den sist nämnda organisationen finns intet att erinra mot nämndens sammansättning. Det kan nämligen dragas i tvivelsmål, huruvida det är lämpligt att utse en representant för husmödrarnas samarbetskommitté. Denna kommitté består — enligt vad som uppgives i befolkningsutredningens betänkande — av Sveriges husmodersföreningars riksförbund, Kooperativa kvinnogillesförbundet, Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund och Svenska landsbygdens kvinnoförbund, det vill säga två opolitiska och två politiska kvinnoorganisationer. Att exempelvis Sveriges husmodersföreningars riksförbund representeras i nämndens arbete är rätt och naturligt, men att vissa politiska kvinnoorganisationer skola ha större inflytande än andra förefaller icke vara sakligt motiverat.

Den sakkunskap från husmodershåll, som befolkningsutredningen åsyftar och som är synnerligen önskvärd, torde kunna erhållas antingen genom att utse en representant direkt från Sveriges husmodersföreningars riksförbund eller på något annat sätt, som icke särskilt gynnar endast vissa politiska kvinnoorganisationer.

*

Beträffande de löneförmåner, som föreslås för de inom hemhjälpverksamheten anställda, synas dessa vara väl lågt tilltagna. Sådant som läget på den husliga arbetsmarknaden för närvarande är, blir risken ganska överhängande, att här föreslagna betydelsefulla utvidgning av den sociala hemhjälpverksamheten av denna anledning kommer att bli en reform på papperet. Ätminstone inom tätorterna och i närheten av dessa torde nämligen för närvarande hembiträdeslönen ligga vid — i många fall över — den i propositionen angivna lönen för hemhjälp. Då de, som skola arbeta inom hemhjälpverk-

samheten, i regel komma att få både mera ansträngande och mera ansvarsfullt arbete än hembiträdena, torde nyssnämnda verkningar med största sannolikhet bli en realitet att räkna med. På grund härav synes det lämpligt att undersöka möjligheterna att höja den i propositionen föreslagna lönenivån för den inom hemhjälpssverksamheten anställda arbetskraften. I alla händelser blir med största sannolikhet en dylik åtgärd nödvändig, så länge det nuvarande abnorma läget på den husliga arbetsmarknaden består.

*

I propositionen framhålles vidare, att hemhjälp, »därest omständigheterna i övrigt göra sådan hjälp påkallad», skall kunna utgå även till andra än obemedlade. Sålunda föreslås, att hjälp »i mån av tillgång på arbetskraft» mot ersättning skall kunna lämnas jämväl åt dessa kategorier. Det synes emellertid på denna punkt vara önskvärt, att ett förtydligande och en komplettering i nedan angiven riktning komme till stånd. Någon bärande invändning emot att de obemedlade som regel i första hand skola komma i åtnjutande av hjälpen kan näppeligen göras. Men å andra sidan kunna utan tvivel sådana fall tänkas, då även en icke obemedlad familj vid husmoderns sjukdom eller frånfälle — särskilt om barnskaran är stor — kommer i ett minst lika prekärt läge som en obemedlad sådan. Om tillgången på arbetskraft skall vara allena utslagsgivande, kan resultat bli, att en »bemedlad» familj inte ens i det mest trängande nödläge kan komma i åtnjutande av hjälp. Visserligen tillerkännes de lokala organen en ganska vid provningsrätt, men en närmare precisering i här berörda hänseende synes icke dess mindre vara av betydelse.

Vi tillåta oss därför hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 332 måtte beakta de synpunkter, som här ovan anförts.

Stockholm den 29 oktober 1943.

Ebon Andersson

i Stockholm.

Elis Håstad.

E. Birke.